SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 220. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 21, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го ЛИСТОПАДА 1989 Ч. 220. РІК XCVI

В Оттаві українці демонстрували за легалізацію УКЦ і УАПЦ

Оттава (УІБ — КУК). — У вівторок, 7-го листопада ц.р., тут перед совєтською амбасадою відбулася демонстрація канадських українців за легалізацію Українських Церков в Україні.

Демонстрація була приз начена на цей день з приводу жовтневих святкувань в СССР. Рівночасно передано листа до інших амбасад у Оттаві з проханням вставитися за легалізацію Української Католицької і Української Православної Церков в Україні. Демонстрація в Оттаві, помимо того, що відбулася в дуже несприятливих атмосферичних умовинах, мала широкий відгук в засобах масової інформації, зокрема в місцевій телевізійній станції Сі-Бі-Ес, в міжнародній радіопрограмі Канади, як також в місцевій газеті французькою мовою „Ле Друа".

Демонстрація закінчилася відспіванням славнів „Боже Великий Єдиний" і „Ще не вмерла Україна".

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЩАДНИЦІ

Філядельфія. — Тут в понеділок, 27-го листопада ц.р., відбудуться 71-ші річні Загальні збори української щадниці. Головним промовцем на зборах буде Петро Рубан, який прочитає доповідь на тему „Україна і діяспора — економічні взаємини". Збори пічнуться о 7-ій год. вечора в домі Українського Освітньо-Культурного Центру, 700 Сідар ровд.

Появилося нове число журналу „Бандура"

Ню Йорк. — Тут, з видавництва Школи Кобзарського Мистецтва, вийшло 29-30-те число за липень-жовтень музично-літературного журналу „Бандура", головним редактором якого є Микола Чорний.

Цей 60-сторінковий журнал „Бандура", багатоілюстрований, єдиний кобзарський журнал у світі. Він сповняє важливе завдання, поширюючи знання про бандуру і життя спільноти, що гуртується та розвивається на шляху до вдосконалення української культури. В ньому знаходимо ноти, пояснення про сам інструмент, його історичне підґрунтя, про святкування й імпрези, на яких виступають бандуристи, та біографічні нариси про наших музиків і композиторів.

Щоб підтримати цей цінний журнал — проситься висилати річну передплату в сумі 15 дол. на адресу: School of Bandura, 84-82, 164th St., Jamaica, N. Y. 11432.

Існує загроза закриття появи цього журналу в зв'язку з браком фондів. Якщо б хтось бажав скласти пожертву на пресовий фонд, (а такі напевно знайдуться), то проситься надсилати пожертви на вище подану адресу.

МОРСЬКИЙ БАЛЬ "89"

Іст Гановер, Н. Дж. — Пластовий Курінь „Чорноморці" влаштовує в п'ятницю, 24-го листопада ц.р.,в Готелі Рамада „Морський баль '89'", початок якого о 9-ій год. вечора. Гратиме оркестра „Темпо". Вступ — 12 дол. Резервація столів телефоном: (201) 763-1797.

В Торонто відбулася виставка творів Я.Гніздовського

Торонто. — Тут в галерії Інституту св. Володимира при вулиці Спадайна відбулася в днях 17-го до 19-го листопада ц.р. виставка дереворитів та картин покійного мистця Якова Гніздовського. Святочне відкриття виставки відбулося в п'ятницю 17-го листопада ц.р. о год. 8-ій вечора.

Організацією виставки займалася Христя Стоділка, голова мистецького Комітету.

КУППО ВИСЛАЛО ТЕЛЕГРАМУ ДО ПРЕЗИДЕНТА ДЖ. БУША

Ню Йорк (П.С. КУППО) — У зв'язку з недалекою зустріччю президента ЗСА Джорджа Буша з Міхаїлом Горбачовим на Мальті Президія КУППО за підписом її голови д-ра Зенона Городиського вислала йому телеграму такого змісту:

Дорогий Пане Президенте:

З приводу недалекої Вашої зустрічі з Міхаїлом Горбачовим на Мальті Конференція Українських Політичних Партій і Організацій бажає Вам найкращих успіхів у Ваших заходах забезпечити мир, свободу і демократію всім народам світу. При цій нагоді ми хочемо пригадати, що не тільки Варшава, Будапешт, Прага і Берлін борються за свободу і потребують Вашої підтримки й допомоги, але також поневолені народи за ще досі існуючою Залізною заслоною в СССР.

Дійсні зміни в СССР прийдуть тільки тоді, коли дзвони свободи задзвонять на нашому старинному соборі св. Софії в столиці України Києві. П'ятдесять мільйонів українців в Україні і на чужині будуть супроводжати Вас на Мальту в надії, що Ви не забудете наших змагань за свободу, демократію і незалежність".

Влаштовують студійні дні

Ню Йорк. — У суботу, 4-го листопада ц.р., Бюро пасторальної опіки хворих Бруклинської дієцезії латинського обряду влаштувало студійний день п.з. „Освіта життя" в парафії Різдва Матері Божої у Флашінгу, Н.Й. Від Апостольства опіки хворих активну участь брав піддиякон Юрій Малаховський.

У вівторок, 5-го грудня ц.р., те саме Бюро буде спонзорувати „День жаліб-ного зболення — дитина і смерть" в Центрі Напорочного Зачаття в Дагластоні, Н.Й., де будуть проаналізовані критичне відношення дитини до жалоби, реакція і потреби батьків в жалобі, самогубство, підростаючи молодь, несподівана смерть і жалоба молоді.

На кожній конференції будуть доповідати спеціялісти даних ділянок. Підиякон Ю. Малаховський буде учасником і цього студійного дня.

Чикаґо гостило українських науковців і меценатів НТШ

Чикаго. — Користуючись тим, що тут в перших днях листопада відбувалась конвенція Американської асоціяції для розвитку слов'янських студій (AAASS), членами якої є чимале число українців. Осередок НТШ в Чикаго зорганізував спеціяльну зустріч з українськими учасниками конвенції, під час якої відбулось теж вшанування двох найбільш заслужених для НТШ меценатів. Зустріч з вечерою відбулася в п'ятницю, 3-го листопада в Культурному Центрі біля собору свв. Володимира і Ольги, а вказав її і проводив нею голова Осередку НТШ в Чикаго проф. Мирослав Семчишин. Він привітав голову Головної управи і Ради наукових товариств НТШ д-ра Ярослава Падоха, який прибув на цю зустріч в товаристві голови Асоціяції національностей (що є репрезентацією всіх національних груп в рамках згаданої асоціяції) д-ра Ривкіна і редактора журналу цієї ж асоціяції „Нешеналітіс Пейперс" — д-ра Генрі Гутенбаха та проф. Томаса Бирда з Філядельфії. Він привітав теж 20-членну групу професорів і наукових дослідників-учасників конвенції і обох заслужених жертводавців на цілі НТШ в особах д-ра Петра Мацюка і Володимира Петеша.

Першою точкою програми вечора була доповідь директора УНІГУ проф. Григорія Грабовича, який у дуже синтетичній формі дав науково-критичний огляд кількох, з останнього часу, праць виданих в совєтській Україні і присвячених Шевченкові.

Другим з черги виступив з короткою інформаційною доповіддю про участь українських науковців в конвенції науковий секретар НТШ д-р Леонід Рудницький з Філядельфії. Вони виступили як доповідачі, панелісти чи керівники окремих сесій, а якщо йдеться про українську тематику то в рамках конвенції було чотири сесії: перша сесія була присвячена Шевченкові, друга карпато-українському поетові Грендж-Донському, третя — експресіонізмові в мистецтві совєтської України і четверта розглянула питання української спільноти в Польщі і Чехо-Словаччині між двома світовими війнами.

У третій і останній точці програми вечора виступив голова НТШ д-р Я. Падох. Він коротко зупинився над найбільш маркантними виявами діяль-

(Закінчення на стор. 4)

І.Драч виступив на Міжнародному авторському фестивалі

Торонто. (Л. Палій).— Довго і нетерпляче чекала місцева громада на цей день, коли Іван Драч зможе відчитати свої поезії перед любителями літератури у західньому світі.

І так в неділю, 15-го жовтня І. Драч вийшов на сцену Міжнародного авторського фестивалю в Торонто й привітав присутніх українським „Добрий вечір" та прочитав на рідній мові поему „Соняшник". Дальші твори рецитувала дуже вміло й зворушливо канадська акторка Кейт Троттер в англійській мові. Було помітно, що вона зрозуміла дух поезії до тієї міри, що під кінець читання „Балади про гени" у неї бриніли сльози в очах. У залі, до краю заповненій слухачами, також не один просльозився.

Після читання присутні привітали Драча бурхливими оплесками. Між 400 слухачами було кількадесять українців, більшість, однак, творили неукраїнські любителі літератури. У фоє театру, де можна було купити новоперевидану англомовну збірку І.Драча „Орчард Лемпс", кількадесять адораторів стояло в черзі по автографи. Примірники книжки швидко розпродано.

Міжнародний авторський фестиваль у Торонто має репутацію найбільш престижевого й найкраще учащеного літературного читання в світі. Він відбувається кожної осени, вже від 10 років, у гарному приміщенні над озером Онтаріо. Фестиваль триває тиждень і на ньому висту:пають найбільш талановиті письменники світу, між ними в минулому були кілька авторів, нагороджених премією Нобеля, такі як Чеслав Мілош, Йосиф Бродський, Вілліям Голдінг та Сол Беллов. Минулого року Сальман Рушді читав тут, мабуть в останнє, уривки зі своїх контроверсійних „Сатанських віршів".

Ідея запросити І.Драча на це читання постала ще зимою 1988 року. Тоді передано мистецькому керівникові фестивалю Грегові Гетенбі англомовну збірку видану раніше в ЗСА американським поетом Кюніцом. В ній були переклади визначних американських авторів та ілюстрації Якова Гніздовського. Г. Гетенбі поезії незвичайно сподобалися і він зразу рішив запросити Драча на фестиваль. Запрошення вислав до Спілки Письменників України та до Товариства „Україна" ще весною 1988 року. Від цих установ не було жадної відповіді. Як виявилося пізніше, І. Драч навіть не був поінформований про це запрошення. Цього року, ранньою весною, ім вдалося намовити мистецького керівника фестивалю ще раз вислати запрошення. Цим разом переведено ще кілька особистих телефонічних розмов з самим поетом, як

Два совєтські вояки запалюють свічечки на місці, де чехословацька міліція вбила студента.

Іван Драч

також зверталися в цій справі до діячів літератури з Києва, які перебували на Заході. Остаточно прийшла згода і І. Драч після перших труднощів, особливо з квитком на літак, приїхав до Торонто разом з дружиною Марією.

Канадський фестиваль і його спонзори щедрі і гостинні. Вони покрили авторові кошти подорожу та перебування в елегантному готелі. Вечорами гостили їх бенкетами у різних приміщеннях, включно з вечіркою на кораблі, який причалив біля будинку, де відбувалися читання. Автори також мали змогу поїхати на одноденну прогулянку до Ніягари, з чого скористав Драч.

Канадське видавництво

(Закінчення на стор. 4)

„НЕ ЖУРИСЬ" У ЧИКАҐО

Чикаго. — Група артистів відомого не лише в Україні, але й поза її межами Сучасний львівський ансамбль „Не журись" подорожує тепер з виступами по Північній Америці. Старанням Філії ОДУМ в Чикаго їх концерт музики, пісні, слова та гумору відбудеться в неділю, 3-го грудня ц.р., о 3-ій год. по полудні в авдиторії школи Роберто Клементе Дивіжен і Вестерн. Після концерту буде прийняття в домі ОДУМ, 2116 Вест Чикаґо аве.

Головний прокуратор ЗСА підписав договір з СССР

Москва. — Головний прокуратор ЗСА Ричард Торнбирг зустрічався з головним начальником КГБ і підписав договір у справі спільних судових процесів проти нацистських воєнних злочинців.

Згідно з повідомленням пресового агентства Ассошіейтед Пресс, яке базоване на офіційному повідомленні совєтського пресового агентства ТАСС, згадана зустріч відбулася в половині жовтня ц.р., коли головний прокуратор ЗСА відвідував Москву. Ассошіейтед Пресс інформує, що меморандум підписаний Р. Торнбиргом і совєтським генеральним прокурором Александром Сухаревим офіційно оформив вже й так існуючу практику співпраці у викриттю та притягненні до відповідальности цих осіб.

Перебуваючи в Москві, Р. Торнбирг зустрічався з головним начальником КГБ Володимиром Крючковим, прем'єр-міністром Ніколаєм Рижковим і членом Політбюра Александром Яковлевим. Він також розмовляв з віцепрезидентом СССР Анатолієм Лукяновим, міністром внутрішніх справ Вадимом Бакатіном і з президентом найвищого суду СССР Е. А. Смоленцевим.

Це вперше головний прокуратор ЗСА відвідав Совєтський Союз і перебував в Москві повних п'ять днів.

У Львові проходить виставка-документація звірств доби застою

Ферфілд, Конн. (СПУФ). — У неділю, 12-го листопада ц.р., у Львові, у історичному музеї на вулиці Підвальній, відкрито виставку про звірства сталінського і неосталінського періоду в Україні. Виставку відкрив Львівський відділ Товариства „Меморіял", при участі провідників проф. Євгена Гринева, Андрія Гарасимовича та у присутності директора музею д-ра Чайковського.

Виставка включає деяку досі засекречену документацію відносно цих розстрілів, ніколи не опублікованих світлин та свідчення вже померлих, а також ще живих очевидців-свідків цих сталінських злочинів проти одиниць та цілих шарів українського народу.

Ця виставка включає також картини українсько-німецького мистця Міллера, які він почав малювати, будучи ще в'язнем у ГУЛагу та НКВД-івських в'язницях.

Виставка триватиме місяць, а тоді йтиме до інших музеїв більших міст України. Управа Львівського відділу Товариства „Меморіял" передбачує, що частина музею на вулиці Підвальній буде постійно доповнюватись черговими історичними експонатами, які зображуватимуть терор та знущання над поодинокими жертвами сталінського терору.

Львівський відділ Товариства „Меморіял" провадить поважну діяльність і видав вже четверте число напівлегального місячника „Поклик Сумління". У ньому звертаються до українців у західньому світі постачати їм документи і спогади очевидців репресій совєтського апарату терору. Видаваний місячник — напівпідпільний, бо, не зважаючи на його великий тираж, теперішня влада його „не замічає" і, очевидно, друк та добування паперу здійснюються „домашніми" підпільними засобами.

В АМЕРИЦІ

ЯК УЖЕ ПОВІДОМЛЯЛОСЯ, гураган великої руйнуючої сили, спричинив смерть 18-ти осіб, сотні поранень та шкоди на 100 міл. дол. в середу, 15-го листопада, в північній частині стейту Алабама. Торнада пронеслися над семи стейтами з середнього Заходу на північний схід країни.Семеро дітей загинуло, а шість знаходяться у критичному стані у Іст Колденгам, на заході від Нюбиргу. Більше як 120 дітей від першої до третьої кляси зібралися в кафетерії на полуднок, коли в 12:30 від сильного пориву вітру на них звалилася стіна. На 127-ій вул. Бродвею на Мангеттені під уломками дахового покриття, зірваного вітром, загинула 70-літня жінка. Загальна кількість жертв від штормових вітрів, гураганів і торнадо досягла 29 осіб.

В ЧЕТВЕР, 16-ГО ЛИСТОПАДА, відбулося святкове відкриття зремонтованого після недавнього землетрусу мосту між Сан Франсіско і Оквлендом. Понад 12,000 людей з прапорами, квітами та шампанським пішки прийшли на те місце, де міст проломився. Стейтовий відділ транспортації приготував 40,000 квитків для вступу на міст по 6.50 дол. кожний, але лише 7,500 осіб купило квитки, решта 4,000 отримали робітники, що ремонтували міст. Понад 200 робітників працювали по 12 годин вдень і вночі, щоб якнайшвидше зремонтувати 50 футів важливого комунікаційного шляху.

УПРАВЛІННЯ ХАРЧАМИ І ЛІКАМИ попереджало людей не вживати ліками, до складу яких входить Л-тріптопан. На думку лікарів та спеціялістів Л-тріптопан викликає симптом нової хвороби, подібної до грипи, п.н. еосінофілія-міялгія. Центр контролі над хворобами вивчає 243 випадки цього нового синдрому, який викликає високу температуру, слабість, болі в м'язах та зростання білих тілець в крові. Випадки синдрому зафіксовані у 35-ти стейтах країни. Л-тріптопан вживається від таких недуг, як безсоння, депресія та передменструальний синдром. За останні 18 місяців різко зросло вживання цього препарату і тому спеціялісти-епідеміологи передбачають збільшення випадків нового синдрому.

КАВА БЕЗ КОФЕЇНУ підвищує рівень холестеролю в крові. До такого висновку прийшли науковці Стенфордської науково-дослідної клініки під керівництвом д-ра Г. Роберта Суперка. Дослідження показали, що у людей середнього віку, які пили звичайну каву, а потім перейшли на каву без кофеїну збільшився рівень лінопротеїну,так званого поганого холестеролю, у крові в середньому на 7 відсотків. В експерименті взяло участь 188 здорових любителів кави середнього віку, які впродовж двох місяців пили від трьох до шести чашок звичайної кави. Після цього був визначений рівень холестеролю у них в крові, а потім вони були розділені на три групи: перша продовжувала пити каву з кофеїном, друга перейшла на каву без кофеїну, а третя взагалі перестала пити каву. Виявилося, що в першій і останній групах рівень холестеролю в крові не змінився, а в середній зріс на 7 відсотків.

У ПРАЗІ МІЛІЦІЯ ВБИЛА СТУДЕНТА

Прага. — У п'ятницю, 17-го листопада, тут відбулася величезна антиурядова демонстрація, в якій взяло участь кілька десятків тисяч осіб. Проти демонстрантів, які прямували до Венцеславської площі, були кинуті частини особливого призначення.

Сутичка демонстрантів з вояками сталася п'ять годин після того, як тисячі молодих людей, які брали участь у Богослуженні в пам'ять чехо-словацького студента Яна Оплетала, вбитого нацистами 50 років тому, рушили від Вишеградського катедрального собору до площі. Міліція і вояки вжили гумові палиці і сльозоточивий газ. Не менш як 13 демонстрантів було доставлено в лікарню.

Багато демонстрантів, залиті кров'ю після ударів міліцейськими палицями, почали розбігатися. Свідки розповідають, що кілька десятків осіб були заарештовані.

Демонстранти викрикували: „Ми хочемо свободи і вільних виборів!", „Комуністи, забирайтеся геть!", „Геть однопартійну систему!".

Це була найбільша демонстрація протесту з часу розгрому маніфестації у Празі у 1969 році, за рік після того, як совєтське військо окупувало країну.

Наступного дня в Празі відбулася нова демонстрація, в якій взяло участь коло 2,000 осіб. Під час сутички з поліцією був вбитий 20-річний студент Мартін Смід.

У столиці Словаки Братіславі коло 500 студентів пройшли від площі Миру до університету Яна Амоса Каменського і поклали вінки на місці смерти молодої жінки, вбитої 1968 року. Поліція не втручалася.

У подібна демонстрація відбулася також у столиці Болгарії Софії, в якій взяли участь 10,000 осіб. Учасники демонстрації вимагали віддати під суд колишнього першого секретаря ЦК болгарської Комуністичної партії Тодора Живкова.

Великі демонстрації продовжувалися в неділю у Чехо-Словаччині, Болгарії і Східній Німеччині.

У СВІТІ

ПРОМОВЛЯЮЧИ ДО ЧЛЕНІВ західньонімецького парламенту, канцлер Гельмут Коль сказав, що уряд Західньої Німеччини не буде впливати на східньонімецьких громадян, коли йдеться про справу об'єднання Східньої та Західньої Німеччини. Він також підкреслив, що Західня Німеччина респектуватиме кожне рішення громадян Східньої Німеччини. Він неодноразово повторив і те, що Східня Німеччина дістане поважну економічну допомогу тільки тоді, коли Східня Німеччина перейде на ринкову економіку. Ці заяви канцлер Г. Коль проголосив у навечеря засідання східньонімецького парламенту, де новообраний прем'єр-міністер Ганс Модров говорив про децентралізацію економічної системи та більші можливості для закордонних інвестицій.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОЇ Африки Ф. В. де Клерк проголосив, що пляжі країни мають бути відкритими для всіх рас і також підкреслив, що це саме правило в скорому часі буде застосовано і до інших публічних місць, таких як бібліотеки і парки.

БОЛГАРСЬКІ КОМУНІСТИ усунули з поміж себе всіх консерватистів, не лишаючи жодних сумнівів, що вони хочуть позбутися політики твердої лінії, котру впродовж останніх 35 років підтримував недавно усунений Тодор Живков. Найбільш помітною зміною це те, що Центральний Комітет КП відіслав на пенсію трьох старших колишніх приятелів Т. Живкова з Політбюра, а четвертому дав до зрозуміння, що його залишено не на довго, а при тому звільнили його з секретаря Центрального Комітету КП. На місце звільнених членів Центрального Комітету призначено молодших людей. Серед них на окрему увагу заслуговує Андрей Луканов, міністер економічних співпраць зі закордоном. Західні дипломати задивлялися на ці всі зміни, а зокрема на призначення А. Луканова, як свідоме потягнення та партійну готовість на значні політичні та економічні зміни, що їх постійно вимагає новий лідер Болгарії, міністер закордонних справ Петар Т. Младенов.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашинґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розгублення у Кремлі

З нагоди приїзду до Москви французького міністра закордонних справ Роляндa Дюма Міхаїл Ґорбачов і його міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе виголосили промови, що їх оприлюднило офіційне аґенство ТАСС. Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" у Москві Білл Келлер не подає, де ті промови були виголошені, але це не грає ролі. Із наведених ним вийнятків за ТАСС-ом — виходить, що і теперішній президент СССР, в очах Заходу великий реформатор, і керівник закордонної політики імперії розгубилися в лябіринті подій, які їх заскочили, і говорять тепер взаємосуперечні речі, які піддають під сумнів твердження британського прем'єра Марґарет Тачер, що Ґорбачов чоловік, „з яким можна говорити".

У зв'язку з подіями у Східній Німеччині Ґорбачов закликає Захід, щоб він не підштовхував східні країни до дальших реформ. Ґорбачов буквально таврував „експорт капіталізму". Міхаїл Ґорбачов — людина з високою правничою освітою, який раз-у-раз запевняє, що його перебудова поглиблює демократію в СССР, не знає різниці між демократією, системою державного устрою, та капіталізмом, терміном з ділянки економіки, яка, характеризується нагромаджуванням приватними власниками грошей (капіталу) з продукції і розподілу. В устах Ґорбачова „капіталісти — це глумлива назва на всіх західніх демократів, образливе глузуванням з тих, на яких тепер Ґорбачову страшенне залежить, як на партнерах до „співжиття". Ґорбачов таврує „експорт капіталізму", але забуває, що найбагатшою країною у світі є тепер — поруч із Японією — Західня Німеччина, яка взялася допомагати Східній Німеччині і Польщі, цим двом країнам, що їхніми президентами все ще є комуністи. Ґорбачов плутається теж в номенклятурі „комунізм" і „соціялізм". Він палко обороняє „соціялізм", який насправді, на його думку, є марксизмом, але запевняє, що не буде втручатися до внутрішніх справ ні однієї „соціялістичної" країни. І Ґорбачов і Шеварднадзе підкреслили цю невтральність СССР супроти процесів в інших сателітських країнах, але тут же виразно заявилися проти з'єднання Німеччини, як ніби захитання існуючої стабільної геополітичної системи. І в ділянці економіки Ґорбачов сам собі перечить, бо глузує з капіталізму, але прагне тісної співпраці з Европейською економічною спільнотою. Десятки років лунало большевицьке гасло „Ми вас угробимо". Хрущов виправдувався, що у цьому гаслі говорилося тільки про суперництво ідей, а не про збройну аґресію. Але із цієї останньої промови Ґорбачова виходить, що він не визнає суперництва ідей. Москві вільно експортувати комунізм, вільно помагати грішми і зброєю Кубі, Нікараґуа, комуністичним партизанам в Сальвадорі — Заходові не вільно сприяти демократизації комуністичних країн. Слава Богу — на Заході не беруть поважно таких висловів Ґорбачова й інших кремлівських вельмож. У минулому тижні президент Буш виразно заявився за свободолюбними рухами в СССР і закликав Ґорбачова визнати за членськими країнами СССР права державного самовизнання. (На цьому місці була вже мова про те, що Україна вже самовизначилась Четвертим Універсалом). Французький президент Франсуа Міттеран зажадав скликання конференції на вершинах членських країн НАТО саме для розгляду ситуації у „соціялістичних" країнах. Уся вільна міжнародна преса розписується про процес завмирання комунізму і трудно уявити собі, щоб освічені люди в СССР, комуністи чи некомуністи, були такі сліпі і туполобі, щоб не бачили того яскравого процесу.

Міхаїлові Ґорбачову не можна відмовити історичної заслуги, що він — хай і несвідомо і проти своєї волі — своєю гласністю і перебудовою дав поштовх до свободолюбних, антикомуністичних рухів. І процес завмирання комунізму буде продовжуватися без уваги на такі чи інші заяви і промови того чи іншого генерального секретаря Компартії, з владою, яка вихоплюється з рук. І. Ленін і Гітлер поставили партію понад усе. Голова партії став диктатором, навіть таким, якому вільно було фізично винищувати мільйони невинних людей. Забули про існування народу. Але народи тільки часово застигли стероризовані. Гласність і перебудова зрушили народні маси. Навіть мирна і спокійна втеча тисяч східніх німців, захитала державною системою і зрушила з підвалин берлінський мур. Це річ логічна, правильна і зрозуміла, що лідери всіх демократичних країн у світі, особливо лідери країн НАТО, мусять активно сприяти процесові загину комунізму й перемоги демократії.

Михайло Кучер

„ДНІПР ШИРОКИЙ" НЕ ТІЛЬКИ РЕВЕ, АЛЕ Й СТОГНЕ

Дніпро — одна з найбільших річок України. Україна має „каскад морів" — так звані штучні моря", величезні басейни води. Вони значно уповільнили течію Дніпра, і тому побільшили забруднення. Ще якихось 20 років тому, відпливши дещо від берегів, можна було напитися дніпрової води — про що мріяв Шевченко на царській Оренбурщині — теперішньому Казастані. — Тепер того зробити не можна. Розвинена промисловість на берегах Дніпра. Ось звідки береться забруднення. Сьогодні кофіцієнт забруднення дніпрової води досяг 0.5. Половина водних ресурсів ріки допомагає виробництву. Тому використані індустрією води спадають знову у Дніпро. Будівництво очисних споруд на підприємствах і в містах почалося 1976 року після урядової постанови з метою охорони від забруднення басейни Чорного і Озівського морів.

До певної міри забруднення стоків у річку зменшується. 1981 року скинуто в Дніпро 927.2 млн кубометрів, а вже 1985 — 742 млн кубометрів. Одначе таке зменшення не дає права заспокоїтись. Якщо мова про загальний стан Дніпра, то 20 років тому він був кращим, але в окремих місцях просто незадовільний. Так, нижче Києва, Черкас, Запоріжжя органічне забруднення сягало чотирьох норм. Азотно амонійні забрудення сягають чотирьох норм але вже перебільшують минулу норму в сорок разів.

У Дніпрі були значно перевищені норми допустимої концентрації нафтопродуктів. 1982 року їхназливали в річку 3.5 тисяча тонн. Як і чому це пояснити? Тепер у Києві, Черкасах, Херсоні 94 відс. стічних вод підлягають очищенню. У басейні Дніпра живе третина населення України. Житомир скидає 22 млн кубометрів забруднених вод, Полтава 5.2 млн кубометрів, Кіровоград 54.4 млн, Запоріжжя—50.4 млн кумобертів брудної води на рік. Великі підприємства Дніпропетровська і Запоріжжя скидають в Дніпро більше половини всіх стічних вод України.

Навіть за гласности преса замість нормального „Україна" вживає якийсь незрозумілий камуфляж „республіка" і то постійно. Така анонімність понижуюча і не все зрозуміла. То Москва забрала рідну мову України і дала російську, а тепер забирає і назву „Україна"? І в тому „стилі" є покищо паперова постанова: „Республіка (яка) винесла розпорядження (стиль все таки!) до 2000 року припинити скидання неочищених стічних вод в річку та озера. Чи ця „винесена постанова" спасе чисоту води Дніпра? не зовсім так! На берегах Дніпра розташовано 150 об'єктів, які забруднюють води Дніпра і біля 2000 року забруднення води Дніпра зменшить тільки на 1/3.

Себто з 7 млн кубометрів на 5. Це будуть дощові стоки, міст, які тепер найгірше джерело забруднення Дніпра. Воно має в собі біогенні рештки. Що ж маємо на практиці. Пройшла злива і її стоки практично йдуть просто в Дніпро. Це нічого не коштує і практично за це ніхто не відповідає. Підраховано, що в Україні дощові стоки виносять п'ятсот тисяч тонн замулених речовин в річки, в тому 10,000 тон нафтопродуктів. 50,000 тонн органічних речовин найбільше забруднюють Дніпро, а це Дніпропетровський металургійний комбінат ім. Дзержинського, „Запоріж сталь", „Криворіжсталь" — все таки не „криця"!

Наприклад, місто Миколаїв має нестачу питтєвої води, і не тільки Миколаїв. Вже було мало помічене повідомлення, що вже завтра ЦК КПСС буде рішати питання, що буде пити населення СССР. Загально бракує зборової питтєвої води, населення п'є нездорову і небезпечну для життя воду. І це мало кого в ЦК турбує.

Дуже небезпечно засмічена система Дніпро-Бузький. Як наслідок наближається катастрофа водного голоду в Україні. Порушників досі найчастіше карають грошовими карами. За минулий рік покарано 377 підприємств на суму 21.8 млн карбованців. Поза тим адміністративними карами покарано 6,000 осіб на суму 190,000 карбованців.

Населення України все більше турбується проблемами дніпрової води і тисячними мітинґами протестує проти неохайности окупаційної влади, які досі не мають практичних наслідків.

Дніпровська гідрохемічна лябораторія контролює стан води в басейні нижнього Дніпра, карає грошовими карами, але це практично є перекладанням державних грошей з однієї кишені в другу.

І.П.

Газета „Наше Слово" про маляра П. Лопату

Газета „Наше Слово" з 8-го жовтня цього року, що друкується у Варшаві, присвятила одну сторінку маляреві Павлові Лопаті під назвою: „Художник з-над Онтаріо-Руки". Стаття Степана Міґуса прикрашена семи репродукціями з творчости маляра, дуже позитивна і прихильна, широко охопила образотворчу працю маляра, в якій згадано про розвиток його символічного мистецтва з сюрреалістичною тенденцією зображувань та про його біографію. У статті охоплено багато інформацій про Лопату, але і багато чого і обминуто. Хоч мушу ствердити, що рік тому про нього в даній газеті не було б такої згадки. Чому? Автор статті говорить між іншим про окупацію Чехо-Словаччини, (звідки сам художник), військами Варшавського договору, а репродукція картини „Україна 1933 року" була б забороненою.

Коли послідовно слідкуємо за особою маляра в його мистецьких осягах, стверджуємо, що „Павло Лопата — дуже талановита людина, пильна і консеквентна" — слова д-ра Богдана Стебельського, висловлені ще в 1980 році. Ще тоді, прикінці, це й же самий автор рядків статті зазначив „і в майбутньому потішить своїх глядачів творами, що звернуть увагу". І тут саме правда в словах мистецтвознавця Б. Стебельського, який передбачав у мистця такі осягнення. Час і наполеглива праця зробили своє. П. Лопата на дорозі пошуків, критичного ставлення до себе і серйозним трактуванням малярства став професійним художником. Постійним прагненням досконалого зображування даної теми, добився результатів, які сьогодні говорять про його зразки художніх творів. Символічно виразний діяпазон робіт Лопати великий. Починав від реалізму побутових та історичних тем, княжої і козацької, він прийшов до символічно-мітологічного зображування, що посилює емоційне сприйняття картини. Наприклад, „Інспірація (або автопортрет)", що її маляр назвав інакше, а яку я записав три роки тому на збірній виставці в КУМФ в Торонто:

Над морем Господні руки,
Я там нібито тінь,
Бо в них мені без муки,
Страждань і терпінь.

Властиво, це, що на картині бачимо — це відчуття людського стосунку з релігією та природні емоції і почуття. „Автопортрет" — це картина, що яскраво вказує дорогу та речі для інспірації — Божі руки, як релігію і любов, як родину, свою жінку і сина. тут є сила, за якою мистець звертається за допомогою, переборюючи страх і смерть. Приблизно такого характеру сюрреалістичного стилю, пов'язані первнями символів, є і декілька інших картин з релігійною тематикою під впливом ікони, що її маляр трактує за його найголовнішу тему творчости. Існує твердження про те, що споконвічною передумовою будь-якого справжнього мистецтва завжди була і є тільки релігія. Я переконаний, що мистець, про якого тут мова, свідомий цього.

Павло Лопата вірить в культ ідеалу, а не в культ успіху. Силою волі показує нам результат своєї пр.ці. На Голгофті кінчиться драма боротьби двох світів — перемогою земного світу. На картині „Голгофта України" бачимо Розп'яття, як тріюмф переможеного з г.либиною пожертви, бо Розп'яття тут символізує смерть і воскресіння. Ось чому саме цю картину закупив Канадський музей цивілізації, про що вже була згадка в пресі. Повторенням Розп'яття на картині „Чорнобильська трагедія", мистець хоче сказати про найсильніший в людській історії приклад злочину. Трагізм властивно підкреслений смертю на хресті, який тримає в руках Марія із сльозою на обличчі. По боках в картині немов із землі виросли дві свічки — світло, з якого палає тисячі атомів, що спіралями оточують тіло Ісуса вгору та символізують ідею енергії та її силу. На тлі краєвиду з широко розлитим Дніпром внизу висувається Розп'яття аж під самі небеса, де зображено місяць обведений колом, що символізує людину, а передусім Христову досконалість. Коли наш погляд зосереджений на Розп'ятті, то ця картина нагадує образ вибухової сили або велетенського катаклізму в серці світу — в Україні.

Руки, руки і знов руки повторюються в образах П. Лопати, наприклад: „Народження рибою" (сам художник народився під знаком Риби), „Народження ікони", „Чистилище 1 і 2" або „Терньовий вінець України". В них маляр бачить віру в надприродне, а тим самим створює можливість у глядача відчути людську ціну життя. Рівно ж з тим його твори „з божественним світом" — це ідейний зміст народу світу земного і небесного. Здається, що коли в Україні заборонено малювати ілюзорні надприродні істоти, тобто іконографію, то Лопата в нашому прикладі, якраз порушує цю потребу і конечність творити і вчить нас бути інтелектуалом. Його праці — це нам потрібна зрима і персоніфікована ікона, до якої можна звернутись з проханням, розповісти про свої клопоти і недуги, і запалити свічку, яка горить на

(Закінчення на стор. 3)

Василь Дідюк

ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСТВА У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Добре зорганізована українська спільнота в країнах її поселення, здається робить всі заходи й старання, щоб у чужомовному оточенні зберегти себе, як національна група. Підставою для цього в першу чергу є збереження української мови, яка, на жаль, не має місця і в рідній поневоленій Україні. Правда, ніби тепер гласність дає можливість стати її „державною", але всі ми добре знаємо, як це буде виглядати в дійсності, коли центрально-східні частини, майже зрусиковані. А до цього „закон" про українську мову є так спепрарований, що крім слова „державною мовою" нічого багато не змінилось, а до того виконавці цього „закону" залишились ті самі, що були перед тим, як її русифікували.

Правда, в Україні створилось Т-во „Української мови" ім. Т. Шевченка, але наразі, через різні труднощі й перепони успіхів великих не видно, бо справді коли б і все було вільно і в найкращому порядку, то процес українізації напевно забрав би багато часу, а таких можливостей далеко не видно. Все це зрозуміле, бо перебудову роблять ті, які є проти неї, ті, що служили і мабуть до смерти будуть служити окупантові. Доки Україна не звільниться з большевицької неволі, доти українська мова також буде в неволі. Косметичні заходи є тільки ходами пропаґандивними, та спрямованими на дезінформацію, заспокоєння та стримування національного відродження. Усе йде старими шляхами. Ленін казав: „хочуть українці української мови, дайте їм дві" і дали... Така ситуація мовна в Україні.

А як бути українській мові у вільному світі? Світовий Конгрес Вільних Українців оголосив 1989 Роком Української Мови. Видано з цього приводу гарне й щиро патріотичне звернення. І ми на порозі закінчення року. Чи не варто зробити нам якийсь з цього висновок. Ми вкоротці згадали про обставини в Україні. Там нелегко! А чи краще з українською мовою у нас, нам хіба ж не тяжко! Тому хочеться бодає коротко поглянути на наш городець. Але ще перед тим, хочемо підкреслити що ми не є якимись проповідниками українського ґетто, як багато дехто, не тільки з одиниць, але часто навіть зорганізованих так у світських, як і церковних колах твердить, якщо порушити справу української мови. Нашим гаслом є заклик великого Шевченка, який закликав „І чужого научайтесь, свого не цурайтесь"!...

Отже немає ніякого сумніву, що українська мова в країнах цілого нашого поселення заникає прискореним темпом. Тих, хто її приніс з України, стає щораз менше, а їхніх спадкоємців таких, що хотіли б володіти українською мовоя на рівні інших мов країн їхнього проживання, також небагато. Цей факт доказує, що відхід від рідної мови є причиною відчуження від свого народу, його культури, релігії, традиції. Молоді люди із другого чи третього покоління, не знаючи української мови оминають українські організації, церкви, школи і цілу громаду. Вони туди не йдуть, бо вони бояться забирати голос по-українськи. Правда, є що між ними і такі, що можуть дещо говорити по-українськи, але лише дещо... І так поширюється мовна асиміляція навіть серед національно ще свідомих людей.

Часто чуємо нарікання, що в цьому винні батьки першого і другого покоління української іміґрації, які не зуміли затримати дітей при українстві, не навчили їх рідної мови і не впоїли в них любови до свого рідного. Це свята правда, бо родинний дім — це перша і найважливіша школа, далі йде рідна школа, українська Церква, організація і т.п. Але пригляньмося ближче: молоді батьки часто посилають дітей до рідної школи, щоб вчилися української мови, але з ними розмовляють чужою мовою... Часто можна чути і в самій рідній школі, не говорячи вже, що учні самі між собою говорять неукраїнською мовою, але до них говорять — такою ж учителі. А чи дуже часто не зустрічаємо подібного в наших церквах, а послухайте розмову членів організацій молоді, ансамблів, їхніх засідань. Підіть до наших установ, кредитівок, на деякі наші імпрези ітд. ітд. Ось так то асиміляція пропихається у нас вікном і дверима. А найгірше є те, що її часто пропихають люди, які вміють говорити українською мовою. Нічого не допомагає їм навіть й тоді коли вони самі приймають шумні заклики „шанувати рідну мову"!

Небагато краще виглядає справа з друкованим словом. Хтось рішив колись, що треба українську газету прикрасити, для кращого вигляду, хоч би одною-двома сторінками англійською мовою (це зокрема відноситься до англомовних країн Канади і ЗСА). Ви може подумаєте, що вони перед тим запитають своїх читачів, бож читачі платять передплати за українські газети. Тим часом українська преса чимраз більше рясніє чужою мовою, на догоду кому? Асиміляторам. А що вже говорити про книжкову продукцію, що її випускають наші вчені установи, і знову же ж у ЗСА і Канаді, майже суцільна англійщина. Кажуть, вона потрібна для англомовного світу. Це правда, треба це робити ще більше, так, але й треба запитатись: а де є те, що потрібне для україномовного світу, адже багато українців не розуміє англійської мови на такому рівні, на якому написані ці книжки. Я вже не говорю про наших братів і сестер в Україні, які напевно схотіли б користуватись нашими тут виданнями.

Скаже хтось, а щож його

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Трембіцький

СТАНОВИЩЕ ДО ПРОПОНОВАНОГО УКРАЇНІЗОВАНОГО ПРАПОРА УССР

I.

У вересні оббігла нашу спільноту сенсаційна вістка про можливу українізацію прапора Совєтської України. Ця справа майже не попала в нашу пресу, але добре що Й. Верчанський постарався в одній статті (п.з. „Якими можуть бути національні символи УССР? „Батьківщина", ч. 9-те за вересень, 1989 р., Торонто, ст. 11) все зібрати та подати громадськості до відома.

Стаття опрацьована в дусі бажання в Україні поліпшити прапорний символ України вже хоч як відновлений українським змістом. Добре, що автор статті подав увесь потрібний матеріял, так, як його в УССР змальовано на потішення патріотів. Тому, що в статті є багато таких фактів, на які з геральдичного та правничого боку можна нам тут відповідно зареагувати й висловити наше становище, ось зараз, заки евентуально такий прапорний проєкт став би дійсністю...

У потопі статтей та історичних матеріялів з партійного боку Л Кравчука в Со^ґській Україні: „Національна символіка України (Комунікат РАТАУ), „Літературна Україна", ч. 27, Київ, 4-го липня 1989 року, ст. 3, С.І. Білоконя: „Погляньмо в глиб історії", „Літературна Україна", ч. 27 за 4-го липня 1989 року, ст. 1-3. Це одна із солідних студій у питанні козацьких стягів, військових реґалій та при цьому дещо про прапор в часі державности 1917/20 рр. І врешті два еляборати В. Ткаченка: „National Symbols: past i present", „News from Ukraine", No. 20, Kiev, 1989, p. 7, та національні символи: минуле і сучасне, „Радянська Україна", ч. 48, ст. 3, Київ, 26.ІІ.1989 р.

У всіх оцих матеріялах прапор й герб показані згори окреслюється загальним невтральним терміном „символи", щоб не сказати так й повинно бути державні інсиґнії", раз їх оформила наша держава в 1913/20 роках законами УНР чи Гетьманською Українською Державою. Усе ж таки в усіх цих працях більш культурних за стилем писання пробиваються завваження причетности отих реґалій до існування державности (1918/20 рр.), хоч без зазначення їх юридичного оформлення.

Коли конкретніше підійти до тут поданого заголовку статті П. Верчанського, коротко можна навести декілька цікавих явищ: 1) Від самого початку дискусії над цією солідною проблемою Л. Кравчук особливо поставив був під сумнів порядок національних кольорів, вважаючи, що властиво наш прапор повинен бути жовто-блакитний, а не блакитно-жовтий, раз вже у 1917 році такий жовто-синій прапор був бачений в народних маніфестаціях та раз були зформовані військові частини „жовто-блакитників". Цей прапор був, що так сказати, в противоріччі до синьо-жовтого з Галичини, звідкіля принесені в підросійську Україну Усусами (УСС).

Зі змісту статті Л. Кравчука, (ідеологічного шефа в уряді УССР), бачиться зовсім виразно його ознайомлення із прапорною справою народу й тим самим УНР, але з міркувань державно-партійної політики в обороні Кравчуком навіть „гордого прапора УРСР", сьогодні краще замовчати чи заперечувати вартість синьо-жовтого прапора як символу „буржуазної та націоналістичної України М. Грушевського, П. Скоропадського, а то й С. Петлюри та... Ст. Бандери" (за час вже Другої Світової війни) надаючи цим особам та автоматично прапорові, видумане, неґативне признання.

Стався випадок зовсім, так сказати, невинний в час недавніх спортових змагань українського київського „Динамо" з американською дружиною у Тексасі, де на вимогу нашого „Динамо" урядово почато імпрезу (поряд відіграням гимнів ЗСА) ще й гимну УССР, а не СССР.

Подруге, можна побачити на змімці із цих спортових змагань (в „News from Ukraine" ч. 19, 1989 р. ст. 8) при статті Олександра Шульги, поряд американського прапора повівав на щоглі новий в композиції прапор УССР (чи може лише) покищо (самого „Динамо"), триколірний... червоно-жовто-синій. Й другий випадок: у Східній Німеччині під час розгри за фінальне місце світового чемпіонату на прапорі жовто-блакитному покладено червоний напис: „СРСР — Фіналіст".

Ясно, в Києві про цей факт не подано нічого, щоб не „викликати нової клопітливої дискусії". Це зрозуміло.

Для нас тут настільки важливий цей факт, що це все самочинний зрив молоді до ще однієї українізації а саме прапора УССР в так, сказати компромісовому розумінні, бачучи трагічний стан за леґалізацію національного прапора, хоч би жовто-блакитного... За Кравчуком, можна дискутувати ролю цього прапора, раз це був прапор України за І-ІІІ-го Універсалів, отже за автономного періоду, а не державности 1918-20 років, коли наступила зміна вигляду прапора законом від 22-го березня 1918 року за УНР. Переставлення кольорів в прапорі здійснено з практичних й геральдичних міркувань з метою пошани до державного знамена — тризуба, положення якого мусить бути на горішній частині прапора отже в синій смузі, а не в долішній смузі прапора з понижуючим відношенням до тризуба.

Від 22-го березня 1918 року наш вже державний прапор УНР став блакитно-жовтим із тризубом прикрашеним хрестиком в розумінні особистого державного службового призначення для воєнно-морської фльоти. Цей прапор за законом від 22-го березня 1918 року був підставовим для усіх дальших державних законів в часі гетьманського правління (липень-вересень 1918), коли державна Геральдична комісія протягом тижнів схвалювала низку інших державних службових прапорів для морської служби, міністерств, армії, закордонного службового призначення та для службових чинностей суверена держави гетьмана Павла Скоропадського. Закон від 22-го березня 1918 року був підставовим в оформленні нових республіканських службових прапорів УНР вже за Директорії УНР. На цю тему ми маємо низку геральдичних праць із узглядненням державницьких атрибутів України, які найшли місце в законах Конституції УНР в 1919/20 роках.

Таким чином, нас зобов'язує юридичність прапора останнього схвалення у 1919-20 роках. Не вільно ніякій владі в Києві творити новий закон про прапор української вже державної нації (в історичному розумінні), коли влада республіки (УССР) не має юридичного статусу того, що мала УНР як дійсно суверенна держава з-перед 70-тих років. А тепер відсносно червоної барви в прапорі в СССР.

Продовження буде.

Оркестра „Трембіта" в Монтреалі

В суботу, 21-го жовтня ц. р., відбулася дуже цікава імпреза в Домі Української Молоді при осередку СУМ в Монтреалі, підготована Членами оркестри „Трембіта" і хору „Боян". Ці дві клітини вже довгі роки співпрацюють разом і доконують великих успіхів.

Заля Дому Української Молоді була прибрана в екзотичний спосіб білими гілками і золотистими світлами, що робило дуже приємне враження, і це була заслуга Тараса Кіщука, Юрка Дубаса і інших. Заля була заповнена по береги молоддю, а головно молодими подружжями, діти яких вже сьогодні є в рядах СУМ, є членами хору „Боян", чи оркестри „Трембіта". До танцю пригравала оркестра „Дунай" з Онтаріо, а присутні весело забавлялися до півночі. На жаль, мушу зазначити, що сеньйори тим разом не дописали, і дуже шкода тому, що їх ще деколи потрібно, щоби допомогти молодим в їхніх плянах на майбутнє. Не відходіть від них за скоро, щоб вони не були розчаровані в своїй праці.

Як уже відомо у діяспорі, оркестра „Трембіта", під вмілим керівництвом молодого сумівця-дириґента Андрія Гарасимовича, доконала великих успіхів. Їхня поїздка до Риму з нагоди святкувань 1000-ліття Хрищення України в 1988 році і відіграння вперше „Патріяршого гимну" в пам'ять Патріярха Йосифа у стіп Папи Івана Павла II в присутності великої кількости українських і чужинецьких ієрархів, а також тисячної маси присутніх на площі свв. Петра і Павла, зробили велике враження. Це був напевно незабутній день у душі кожного члена оркестри, а також для всіх, кому лежить на серці добро українського народу.

Слід відзначити, що оркестра мала виступи на різних сумівських здвигах, на оселі СУМ „Веселка" біля Торонто, в Еленвілі в Америці, а зокрема цього року на оселі „Верховина" біля Монтреалю. Тут ще сьогодні видно великий портрет Тараса Шевченка з нагоди 175-ліття дня його народження і віковічні слова: „І чужого научайтесь, свого не цурайтесь", виконані вмілою рукою Івана Блищака. Це був цьогорічний клич таборовиків, які по вислуханні св. Літургії в таборовій каплиці ім. св. княгині Ольги, гордо марширували на спортовій площі в одностроях в гарячий літній день з блакитно-жовтим прапором і членами оркестри „Трембіта". Їхні ряди доповняли сеньйори і суменята, і це робило надзвичайно зворушливе враження. Напевно не одній бабуні чи дідуневі, а також батькам таборників, покотилася гаряча сльоза радости.

Оркестра „Трембіта" рікрічно бере участь в поході на Зелені Свята на цвинтарі Кот-де-нейж в Монтреалі і Ляшін. Не лякають їх зливні дощі, вони гордо і сміло ступають кроками вперед в поході, щоби віддати пошану поляглим борцям-героям за волю України. За це їм усім велике признання.

Щоби увіковічнити сумівський злет в Европі в 1988 році, а зокрема виступи оркестри в Парижі, Мюнхені, Римі та інших частинах подорожі, ОСУМ в Монтреалі видав до розпродажу відеозапис в кольорах, на час двох годин, в пам'ять довголітнього дириґента оркестри св. п. Ростислава Куліша, якого було мрією поїхати на цей злет, однак невмолима смерть передчасно перервала нитку його молодого життя. Цю стрічку, яка є чудова, виготовив учасник злету Петро Блищак, безінтересно, за що йому належиться велика подяка і признання. Зацікавлених стрічкою проситься зголошуватися на адресу ОСУМ в Мотреалі, 3260 -Іст Бобієн, Монтреаль, Кве. Ціна касетки 30 дол.

Віра Дубас

Спішім з поміччю!

Модельки. *(фото: О. Кралько)*

Таку ціль ставить собі Об'єднання Жіночих Організацій в Чикаґо, головна турбота якого спрямована на працю для здобування фондів у виїмкових специфічно-болючих потребах. Попередньо зорганізовано спільну імпрезу для зібрання фондів на лікування Ганнусі Сверстюк, в цьому році в центрі уваги юний Олесь Тимошенко, жертва нуклеарного вибуху в Чорнобилі, який ще далі перебуває на лікуванні у Вашінґтоні й силою обставин потребує матеріяльної допомоги.

З думкою про цю пекучу потребу, а буде їх мабуть більше, ОЖО влаштувало 23-го вересня ц.р. чергову імпрезу, скромно звану „вечіркою з вечерою", під кличем „Поміч і розвага", яка в хроніці чикаґської громади залишить свій великий слід. Була дуже старанно приготована й ориґінально переведена, попереджена доброю реклямою і інформацією, що дало видимий результат: битком виповнена заля та щире захоплення й вдоволення.

Центральною точкою вечора став показ зразків жіночого модерного одягу із застосуванням мистецьких узорів української вишивки, мережки, тощо. Моделі із колекції мисткині Ірини Радзикевич, яка проєктує й виконує з особливою увагою для Полтавщини. „Полтавська вишивка давня й різноманітна, при тому надзвичайно декоративна. Витончена елегантність полтавської вишивки із застосуванням різних технік: мережки, вирізування, настилювання, виколювання, гладь, солов'їні очка, надає одежі виїмкової краси". Цей фраґмент із вступу до показу моделів, виголошеного Лідією Ткачук, добре віддає синтезу краси представлених зразків.

Діти теж моделювали одяг.

Одначе перед властивим показом чудова несподіванка: маленькі діти презентували свої вишивки, вишиті мамами, бабунями на різні оказії — неповторні взори й одяги, включно з виправою немовлят, до христин і діти зі своїми мінами, стрибками, певністю і тремою поважні й розсміяні, своєю появою ввели настрій сердечний, дорогоцінний. Тоді голос Л.Ткачука запрошує присутніх на огляд комплетів різних кроїв, кольорів, узорів І. Радзикевич, „одяги на різні оказії пори року і часу дня". Моделів було 30, всі неповторні. Перевага барв: сірі, сині у всіх відтінках, білі. Тканини — від тяжких вовняних, льняних по легенькі прозорі. Для прикладу опис одної зі суконок: біла льняна, мережана суконка; суконка підбита рожевим полотном, що додає її більше елегантности.

Описи моделів дуже плястично і добре опрацьовані. Дуже добре підібрані модельки: в азбучному порядку — Люба Андрус, Марта Бородайко, Марійка Гірняк, Катя Дудич, Віра Ельяшевська, Бронислава Ковалевич, Марта Козицька, Текля Кузьмик, Люба Новак, Лариса Пискір, Наталка Прятка, Олександра Савин, Олена Ткачук, Гануся Чичула.

Всі модельки і гарні і добре з відчуттям сцени і моделю, презентували. Діти, що моделювали: Христина Білик, Микола і Олесь Григорчуки, Рената Гулик, Макі і Таня Ґорчинські, Данчик Демус, Улянка Дзвіник, Андрійко Дзюк, Леся Дрозд, Антін Дурбак, Марчик і Віра Казанівські, Ромчик Кашуба, Роксоляна Козицька, Олесь Попович, Ромчик Пилипчак, Таня і Ніна Скубяки, Адріяна, Раїса і Юля Слюсаренки, Таня і Адріян Слємонс, Марчик Ткачук.

Вечір розпочала привітом і коротким вступом Надя Голяш. Сказала про ціль вечора в контексті подій і наших відношень. Якщо доля дала нам цей виїмковий привілей жити в таку цікаву добу, ми не можемо бути лиш пасивними глядачами.

Вся програма ведена справно, добре розплянована в часі й композиційно. Після вечері у родинному настрої великі брава для мисткині пронеслися від ентузіястичної публіки. І. Радзикевич вручено китицю квітів. Обдаровано оплесками і Орисю Гарасовську, і посередньо усіх жінок, які трудилися, щоби цей вечір вдався добре, щоби вечеря ними приготована смакувала. А справжній „смак" цього вечора у цінному поєднанні трьох дуже великих факторів: єдности, гуманности і мистецьких відчувань.

Наспіла вістка, що Олесь Тимошенко краще почувається й зможе прибути та бути гостем на традиційному Голодному Обіді в неділю 26-го 26-го листопада ц.р., організованого щороку Сестрицтвом Покрова Пресв. Богородиці і Крамничкою Сумління.

Ірена Камінська

Газета...

(Закінчення зі стор. 2)

картинах Лопати, бо вона світло Ісуса. Про іконостас П. Лопати я згадав уже раніше в окремій статті, про що нема згадки в газеті „Наше Слово". Лиш мушу додати, що цілість його іконостату — це найбезпосередніший об'єкт Богослужіння. Вірю, що автор вважає ікону однією з форм одкровення і Богопізнання, бо вона нагадує небесний світ з повною містикою та втіленням надприродної сили. Він дає нам ікону для культурних цінностей, для обрядовости з метою для посилення духовности людини і народу.

Сподіваємось, що про Павла незадовго загомонить і його рідна Пряшівщина, де для українців не бракує друкованого слова.

СОВЄТСЬКІ ОФІЦІЙНІ чинники у Вашінгтоні та Москві офіційно приобіцяли, що СССР в короткому часі зробить перевірку своїх еміграційних законів з прицілом до більших можливостей іміграції з СССР. В заміну СССР звернувся до ЗСА, щоби знесли торговельні перепони проти них. На пресових конференціях в обидвох столицях совєтські урядовці виявили сподівання, що президент Дж.Буш порекомендує відтягнення торговельних перепон що перед його зустріччю на початку грудня з президентом Міхаїлом Ґорбачовим недалеко берегів Мальти на Середньоземному морі. Американські урядовці та члени Конгресу натякували на те, що Америка так скоро на цю пропозицію не буде реагувати.

ГОЛОВА КРАЙОВОЇ ФУНДАЦІЇ наділів для мистецтв Джан Е. Фронмаєр, після гострої критики із сторони мистців відновив 10-тисячну дотацію для виставки мистецьких праць присвячених хворобі АІДС в нюйоркській ґалерії. Дж. Е. Фронмаєр змінив свою думку після того, як особисто відвідав виставку, яка, за його словами, зробила на нього сильне враження, бо раніше він бачив лише каталог. Після наради з 28-ма членами Крайової мистецької ради, Дж. Е.Фронмаєр вирішив дати дотацію цій незвичайній виставці.

Український Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку

ділиться зі своїми Членами та Українською Громадою болючою вісткою, що дня 6-го листопада 1989 року, з волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність

бл. п.

ОЛЬГА СОНЕВИЦЬКА

одна з основоположників і довголітня членкиня Управи нашого Клюбу, активна діячка в українському громадському житті.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися дня 9-го листопада 1989 року.

Опечаленій Родині Покійної складаємо цією дорогою вислови щирого співчуття.

Управа ЛМКлюбу

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що дня 8-го листопада 1989 р., несподівано упокоїлася у Бозі

бл. п.

Наталія Костецька-Стефанишин
з дому Гаврих

народжена 15-го жовтня 1913 р. в Україні.

ПОХОРОНИ відбулися 11-го листопада 1989 р. з церкви св. Миколая у Філядельфії, Па. на цвинтар св. Марії у Факс Чейс, Філядельфія, Па.

В глибокій жалобі:
доньна — МАРІЯ СТЕФАНИШИН-СТЕЦЬКІВ з мужем АНДРІЄМ
син — ЮРІЙ КОСТЕЦЬКИЙ з дружиною ЕЛИСАВЕТОЮ
сестра — ГАЛЯ КУЗЬМІНСЬКА з Родиною
брат — ЯРОСЛАВ ГАВРИХ з дружиною ЛІДІЄЮ і синами АЛЕКСАНДРОМ І ВІКТОРОМ
та ближча і дальша Родина в діяспорі і в Україні

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Друзів і Приятелів, що 17-го листопада 1989 року відійшла у Вічність на 77-му році життя

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ І СЕСТРА

бл. п.

НАТАЛІЯ ШУСТ
з дому ІЛЬНИЦЬКА

ПАНАХИДА — у вівторок, 21-го листопада 1989 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Pistey Funeral Home, 2155 Main St., Stratford, Conn.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в середу, 22-го листопада 1989 р. в 9-ій год. рано в українській католицькій церкві св. Покрови, 255 Barnum Ave., Bridgeport, Conn., а опісля на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
муж — ВОЛОДИМИР
доньки — МАРІЯ
ОКСАНА з мужем ЛЮБОМИРОМ КРУШЕЛЬНИЦЬКИМ
внуки — МАРКО І ПАВЛО
сестра — ІРИНА МАЛАЩУК з мужем РОМАНОМ і дітьми МОТРЕЮ, АНДРІЄМ І ЮРКОМ ДЕЙЧАКІВСЬКИМИ з родинами
брат — РОМАН ІЛЬНИЦЬКИЙ з дружиною НІНОЮ і дітьми ОЛЕГОМ І УЛЯНОЮ з родинами
та ближча і дальша Родина в Америці, на рідних землях і в Польщі

Замість квітів просимо складати жертви на Український Музей в Ню Йорку.

І. Драч...

(Закінчення зі стор. 1)

„Екзиль" передрукувало збірку видану Кюніцом. Видавець Геррі Келаган, сам письменник, двічі гостив у себе І. Драча з дружиною. На першій вечірці, на якій були присутні чужинецькі письменники й культурні діячі Торонто, Г. Келаган особливо привітав І. Драча і визначного хорватського поета Славка Міґаліча. На другу зустріч були запрошені гості з українського суспільства. Там обговорено можливість перекладу і видання найновішої збірки Драча „Храм сонця", в якій є поема „Чорнобильська Мадонна".

У зв'язку з тим, що І. Драч вибраний головою Українського Народного Руху за Перебудову, українські часописи, радіостанції та телевізійні програми перевели з ним інтерв'ю. Також репортерка „Торонто Стар" мала розмову з Драчем і 26-го жовтня в тім щоденнику появилась довша стаття про нашого поета й діяча . Телевізійна станція GFTO фільмувала інтерв'ю з ним.

Управа Міжнародного авторського фестивалю, на жаль тримала в тайні час приїзду та місце перебування авторів, бо боялася, щоби вони не „розбрелися" поміж своїми земляками. Тому українська громада не змогла привітати у вечір приїзду І. Драча з дружиною. Авторці цього звіту вдалося в останній хвилині дізнатися про час приїзду і вона з представником фестивалю привітала поета на майже опустілому летовищі. Вже наступного дня громада дізналася про місце перебування подружжя Драчів і телефон у готелевій кімнаті не переставав дзвонити протягом тижня. В Торонто відбулися численні зустрічі, між іншими з президентом СКВУ Юрієм Шимком, головою Провінційної Ради КУК Богданом Максимцем, головою Відділу КУК Ярославом Соколиком та іншими. Гостя вітало у себе також Об'єднання Письменників „Слово" та Об'єднання Професіоналістів і Підприємців.

Усі автори, які брали участь у фестивалі, мусіли підписати ексклюзний контракт, в якому вони зобов'язалися прилюдно ніде не виступати протягом тижня літературних читань, як також місяць перед і місяць після фестивалю. Цього року Пітерові Юстинові не було дозволено читати на фестивалі через те, що він виступав у місті в зв'язку з появою його нової книжки.

Професори Йоркського університету Юрій Даревич та Орест Субтельний змогли під певними умовами „викупити" Драча та дістати дозвіл на його публічний виступ увечері 16-го жовтня на якому він поінформував громаду про НРУП. Мимо зливного дощу, на залі було понад 600 присутніх.

У четвер, 19-го жовтня, посадник міста Арт Еґґелтон в присутності радних міста привітав І. Драча. Радний Василь Бойчук представив гостя, як визначного поета і голову НРУП та назвав його „українським Лехом Валєнсою".

Гідно відзначено роковини Листопада і Карпатської України

Стараннями Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ Ню Гейвен, Богослуженнями і Академією відзначено 71-шу річницю проголошення незалежности Західньої Української Народної Республіки і 50-ту річницю проголошення незалежности Карпатської України.

В суботу, 4-го листопада ц. р., відбулася Святочна Академія в залі Української Католицької Церкви в Ню Гейвені. Академію відкрив, після відспівання національного гимну, д-р Михайло Снігурович, голова місцевого Відділу УККА Він також сказав святочне слово присвячене Листопадовому Чинові. Головну доповідь виголосив інж. Михайло Шпонтак, уродженець Закарпаття. В солідно опрацьованій доповіді подав докладно територію, природні багатства та історію Срібної Землі, зупиняючись зокрема як учасник подій на 1938-39 роках.

В мистецькій частині виступила Христина Карпевич, меццо-сопрано, яка при фортепіяновому супроводі Юрія Цибрівського відспівала п'ять пісень: „Горить моє серце" (Я. Лопатинський, сл. Л. Українка, (Не забудь юних днів" (М. Лисенко, сл. І. Франко), „Богиня степова" (І. Соневицький, сл. Б. Мазепа) „Як стрільці йшли з України" (сл. і музика Р. Купчинський), „Баляда про мальви" (В. Івасюк, сл. І. Гура). Її виступ був переплітаний деклямаціями „Український лев" В. Симоненко-Зеня Луців, уч. XI кляси УРШ, фортепіяновим сольом „Пісня", Я. Степовий — Андріяна Мельник, уч. XI кляси УРШ, і деклямацію „Лев на сторожі", Р. Завадович — Клавдія Брочинська, уч. IX кл. УРШ. Академію закінчено відспіванням „Не пора", яку відспівали усі присутні.

В неділю, 5-го листопада, була відправлена в українській католицькій церкві в Ню Гейвені Служба Божа в намірені українського народу та Панахида за героїв, що впали за волю України. В цих Богослуженнях взяли організовану участь з прапорами українські Комбатанти та члени Пласту і СУМ.

М. С.

Чикаго...

(Закінчення зі стор. 1)

ности НТШ в останніх роках, а нав'язуючи до фінансового стану НТШ ствердив велику жертвенність громадянства, серед якого сумою справді княжих, бо стотисячних, дарів перше місце займають два найбільш щедрі жертводавці з Чикаґо — д-р П. Моцюк з дружиною д-р Ольгою і В. Петеш. Дар д-ра Моцюка з-перед кількох років із 100,000 дол. зріс у вартісних паперах до суми чверть мільйона долярів а відсотки з нього призначені на видавничий фонд НТШ; з дару В. Петеша урухомлено науково-степендійний фонд. Разом із словами особливого шанування і подяки голова вручив обом меценатам примірники нововиданої монографії про Шевченка в англійській мові.

Треба теж відмітити, що голова НТШ особисто подбав про те, щоби у конвенційних приміщеннях Пам'ер Готелі де були окремі кімнати для станків з книжковими виданнями різних груп, був теж станок НТШ, у якому виставлено найбільш репрезентативні видання в українській і англійських мовах.

О. Бердник у Лос Анджелесі

У суботу і неділю 14-го і 15-го жовтня ц.р., гостював на запрошення Українського Культурного Осередку відомий письменник-поет, Олесь Бердник, один із тих численних творців і співців чергового відродження за хрущовської відлиги другої половини 50-их і 60-их років, з яких одні — волею Провидіння — перетривали брежнєвську заморозь, інші пропадали на вибраних собою національних позиціях, залишаючи своїм сучасникам і нащадкам свою живу душу в своїх творах — пламенних скрижалях — щоб повернутися до свого народу і навіть „у смерті обернутися до життя".

Для О. Бердника доля була ласкавіша — він вернувся до свого народу живим. На протязі 15-ти років відносно сприятливішого періоду для розквітання непокірного людського духу, він написав понад 30 творів леґендарно-історичного жанру й алегоричної фантастики, в яких переносив страждання й біль, упадки й воскресання свого народу — його гріховність і непорочність — у позаісторичні часи, в зоряні простори, щоб із праісторії наших прадідів великих і лукавих, від життєдайного світла космічних просторів, благовістити надію про воскресіння добра і правди, любови і згоди „на погорбленій могилами землі".

І ось цей „Зоряний Корсар" України, що нагадує нам своїм зовнішнім виглядом Леонарда да Вінчі, загостив до української громади південної Каліфорнії в Лос Анджелесі.

У першій інтимній зустрічі при гостинних столах в авдиторії парафії св. Володимира ми познайомилися з О. Бердником. Всіх нас найбільше цікавили хвилюючі події, які в умовах гласности пливуть рвучким струмком в Україні, що аж запирає дух у грудях, слідкуючи за ними.

Наш гість виявився зовсім не фантастичним, а наскрізь реальним вістуном твердої й неприкрашуваної дійсности в Україні. Він говорив нам, що останні 30 років брежнєвсько-щербицької ери нанесли спустошення українському народові не тільки матеріяльно, але й духово. Передумовою національного відродження, особливо на найбільш потерпілих середніх і східніх землях протягом 70-ти років комуно-марксистських експериментів, це одуховлення у справді християнській моралі, пробудження віри у власні сили, повернення до джерел власної культури — оновлення душі народу. І тут, власне, велике завдання української діяспори: виголоджене, обезвласнене, окрадене і стероризоване підсовєтське суспільство потребує матеріяльної допомоги від братів і сестер у вільному світі, щоб через уприступлення технічних засобів західнього світу уможливити широко закроєну видавничу й загально-освітню працю і працю над економічною відбудовою власних засобів продукції. Людям, які перейшли пекло на землі і не тільки зберегли в собі людську гідність і живу душу народу, але й набралися великого досвіду для успішної праці в особливих умовах автократичного марксизму який і надалі зависає гнітучою зморою над цілим Совєтським Союзом, тим людям потрібна допомога української громади в Америці, пересічний член якої являється мільйонером в порівнянні з громадянином марксистського суспільства.

Ці передові люди самотужки створили в Україні — без дозволу совєтських властей — дві організації — сьогодні вже світового розголосу, а це: Українська Гельсінська Спілка і Народний Рух України за Перебудову. В цих загальногромадських організаціях колишні політичні в'язні таборів суворого режиму об'єдналися з членами Комуністичної партії в Україні, які берегли національну свідомість і турботу за долю свого рідного народу поставили понад партійну ідеологію. Це люди культурно-наукової праці й функціонарі публічної адміністрації.

На зауваження одного з присутніх, що в республіці робітників і селян обов'язково мати в проводі свідомих людей з робітничого стану і від народних господарників, О. Бердник обіцяв передати це побажання центральному проводові НРУП.

Наступного дня, в неділю, 15-го жовтня, на ширших сходинах активних у суспільно-політичній праці громадян, О. Бердник виголосив доповідь п. н. „Голгота України та її воскресіння". Він широко й детально порушив і пояснив сучасні проблеми в Україні і взивав українську громадськість до єдности і солідарности з починаннями найкращих синів і дочок України. Він живо відповідав на окремі питання присутніх, з яких пробивалися, поруч надії, радість і тривога, і запевняв, що люди, які піднялися на відновлення України, вміють і знають, що і як треба робити, щоб добре діло довершилося.

Кінчаючи свою бесіду, Бердник запропонував вивести і підписати всіма присутніми наступну резолюцію:

„Ми громадяни З'єдинених Стейтів Америки, уродженці і довголітні жителі українських земель, діти та внуки їхні, що родилися на американській землі, зібрані сьогодні, 15-го жовтня 1989 року, в залі Українського Культурного Осередку в Лос Анджелесі, висловлюємо нашу гарячу і всесторонню підтримку Народному Рухові України за Перебудову, його вільно вибраному проводові в його справедливій і законній боротьбі за усамостійнення України під поглядом економічним, культурним, політичним і адміністративним, щоб усі громадяни української республіки, що живуть і хочуть жити в Україні, користали з її багацтв та користувалися повністю громадянськими правами людини, які глибоко закорінені в традиціях українського народу".

Резолюцію прийняли і затвердили збори через аклямацію, а на потреби НРУП переведено збірку в сумі 2,180 дол., які покладено на конто УРУП в українській кредитівці у Лос Анджелесі. Управа УКО виплатила О. Бердникові у формі гонорару 1,000 дол. з організаційних фондів.

Петро Балей

За збереження...

(Закінчення зі стор. 2)

робити?... Якщо ми, всі українці, що ще відчуваємо духовий зв'язок з Україною і дорожимо українськими культурними і духовими надбаннями не спинимо асиміляційного процесу, який останніми роками ще більше поширюється, то тим самим ми спричинимося до скорішого відчуження нашого молодого покоління від українського. Може прийти час, що не буде кому передати всього нашого культурного і духового дорібку, які під кожним оглядом — великі і тяжкою працею кількох поколінь придбаними. Треба пильно слідкувати за всякими спробами асиміляції таврувати мовних асиміляторів, а всім нам давати добрий приклад, а зокрема прикладом нашій молоді. Одним словом, треба йти у бій за збереження української мови, так, як наприклад, роблять в Канаді квебецькі французи. Треба творити україномовні клюби, де можна б було дискутувати, читати українську літературу і політичні вісті з України.

Маючи на увазі майбутнє не лише наших дітей, але також майбутнє нашої української спільноти в цілому світі, українські батьки, наші рідні школи, церкви, організації молоді, централі, преса, радіо, телевізія, мають в першу чергу давати добрий приклад, що є найважливіше у виховній системі:

усе і всюди говорити між собою із дітьми виключно українською мовою;

не мішати чужих слів до української мови; наша мова багата;

якщо приймаємо у себе в дома чи в наших установах, організаціях, церквах гостей — чи відвідувачів українців, говорім з ними виключно українською мовою і вимагайте цього від них. У наших місцях наша правда і така вимога не може нікого образити; всюди в наших організаціях, підприємствах і в професіоналістів, вимагайте української преси не ходили з дітьми у відвідини до знайомих українців, що перейшли вже на чужу розмовну мову; бо це виховно на дітей не впливає;

читайте самі і спонукуймо дітей і членство наших організації читати українські книжки, пресу й журнали.

Ми розуміємо, що легше приписати рецепту, ніж брати ліки, легше радити, ніж пораду виконувати. Але тут мова про справу незвичайної ваги. Б'ємо у дзвін на тривогу! Багато з нас є в положенні тих „братів незрячих", до яких великий Шевченко звертався словами: „схаменіться, будьте люди"...

Рік Української Мови був проголошений і вже добігає кінця. Була добра воля а зрештою у нас часто кидаємо такі кличі. „За українську родину", „За українську дитину", „Свій до свого", „У єдності сила" тощо. Вони скоро виявляються миляними бульками. Не доведім до цього із українською мовою. Не рік, а постійно — назавжди плекаймо і говорім українською мовою, бо якщо асиміляція піде далі таким темпом, то ми в короткому часі перестанемо існувати в країнах нашого поселення, як окремі мовні групи. Українська мова вмре на наших очах ще поки наші діти доростуть, щоб могли користати з наукових інститутів, які для них творимо.

Пробуймо просити наших докторів, професорів, священиків і всіх працівників української культури взяти провід у наших буденних зусиллях, бо може ще не запізно стати всім одностайно на захист української мови та збереження українства у вільному світі. Безперечно, що це нічого не перешкоджає нам і нашим дітям „і чужого научатись". Навпаки, воно конечне з різних поглядів і потрібне. Усі хто відвідує нас з України, твердить і ґратулює нам, що ми так багато зробили в країнах нашого поселення, в ділянці наших культурних надбань. Не заведім їх, бо нам тут далеко легше все приходить, як їм там, а для України воно буде дуже потрібне. А навчившись і „чужого" і здобувши відповідні місця праці, а зокрема у політичній ділянці, радіо, пресі і телебаченні, ми також зможемо дуже багато допомогти, усвідомлюючи не часто прихильний нам вільний світ про слушні змагання нашого народу до його державної самобутности. Відомо, що завданням національно-свідомої іміграції та її нових поколінь допомагати своєму народові в потребі.